

DOCUMENTA HISTORICA 16.
A JATE Történész Diákkör kiadványa

VOLGAI NÉMET DOKUMENTUMOK
(1918 – 1941)

Fordította és sajtó alá rendezte:
OPAUZKI ISTVÁN

Szeged
1994

DOCUMENTA HISTORICA 16.
A JATE Történész Diákkör kiadványa

VOLGAI NÉMET DOKUMENTUMOK
(1918 - 1941)

Fordította és sajtó alá rendezte:
OPAUZKI ISTVÁN

Szeged
1994

A dokumentumok forrásai:

1. – 7. dok. : Manfred Langhans-Ratzeburg: Die Wolgadeutschen. Ihr Staats und Verwaltungsrecht in Vergangenheit und Gegenwart. Berlin, Ost-Europa Verlag, 1929., 165–183 p.
8. – 9. dok. : Gert Meyer: Nationalitäten-konflikte in der Sowjetunion Köln, PapyRossa Verlag, 1990., 180–183 p.

Lektorálta

PÁNDI LAJOS

Sorozatszerkesztők

BENCsik PÉTER, NYEMCSOK ATILA, PÁNDI LAJOS

© JATE Történész Diákkör, 1994
Opauzski István, 1994

HU - ISSN 1216-0954

VOLGAI NÉMET DOKUMENTUMOK (1918–1941)

A volgai német népcsoport 1939-ben 390.000 főt számlált a Szaratovi és a Szamarai kormányzóságokban. Két év múlva megszűnt létezni ezen a területen a XVIII. század vége óta honos nemzetiség. Az alábbi dokumentumok a bolsevik hatalomátvételtől a népcsoport kényszerkitelepítéséig terjedő időszak legfontosabb állomásait fogják át.

A februári forradalom után a volgai német területen meginduló polgári, demokratikus önszerveződések az 1918. február 24–28. között megtartott warenburgi konferencián bejelentették igényüket az autonómia-ára, és kidolgozták az autonóm Volga-vidéki Köztársaság tervezetét (1. dok.). A polgári szervezetek májusi betiltásával az autonómia kezdeményezését a Volgai Német Szocialisták Szövetsége vette át. Sztálinnal folytatott tárgyalásaiakon elvi megegyezés született egy volgai német autonóm terület létrehozásáról. Ennek első lépéseként hozták létre a Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztosságát (2. dok.), melynek vezetésével fogságba esett német kommunistákat bízták meg. A Népbiztosság hatáskörét a május 29-én kiadott szabályzat a volgai németeket érintő kérdésekben jelöli meg (3. dok.).

A helyi szovjetek szervezésével párhuzamosan megindult a volgai németek I. Szovjetkongresszusának előkészítése. A Népbiztosság erre a feladatra szervező bizottságot hozott létre, mely kidolgozta a szovjetek hatalmára épülő autonómia tervezetét. Ezt a kongresszus változtatások nélkül elfogadta (4. dok.). Az autonómia területének meghatározása és a hatalmi jogosítványok átadása azonban ekkor még nem történt meg. A Népbiztosok Tanácsának 1918. október 19-i rendelete (5. dok.) hivatalosan is létrehozta a Volgai Német Munka Kommunát. A rendelet alapján a német szovjetek október folyamán átvették a közigazgatás irányítását, majd az érintett kormányzóságok és a Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztossága által létrehozott bizottságban megállapodás született az autonóm terület hatáiról (1919. március).

Az autonóm terület létrehozását kül- és belpolitikai okok egyaránt motiválták. Szovjet-Oroszország vezetői ekkor még a forradalom

terjedését várták, melynek következő állomása szerintük Németország lesz. A nemzetiségi kérdés gyors rendezésével példát szeretnének mutatni az európai szociáldemokrata pártoknak, megszerezve ezzel német elbarátaik elismerését is. Hatalmuk stabilizálása, a forradalom kiterjesztése alapvető érdekük volt, aminek megfelelően a nemzetiségeknek széleskörű jogokat biztosítottak. Csak így várhatták, hogy az eszméiktől távol álló, zömében agrárnépességű vidékek is melléjük állnak.

Az autonóm terület köztársasági rangra emelését jelentősen befolyásolta a Németország és a Szovjetunió közötti kapcsolatok kedvező alakulása, valamint az 1923-as németországi sztrájkhullám, amittől a bolsevikok többsége ismét a forradalom továbbterjedését várta. Felsőbb sugallatra¹ a volgai német autonóm terület XI. kongresszusa dönt az autonóm köztársaság létrehozásáról (1924. január 6.), valójában azonban az Összoroszárszági Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsának február 20-i határozata (6. dok.) nyomán jön létre, melyben működésének kereteit is meghatározták. Ezen alapok részletes kidolgozásaként született meg 1926-ban a 26.800 km² területű, 572.000 lakosú (66,4 % német) és Engels (Pokrovszk) fővárosú Volgai Német Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság alkotmánya (7. dok.).

A harmincas években újra nehezzé válik a német kisebbség helyzete. A kollektivizálás, a kuláktalanítás, a deportálások megindulása a volgai német területeken is súlyos következményekkel jártak. Az autonómia formálissá vált.

Az 1941-es német támadás után megindult az európai területek német lakosságának kitelepítése. A volgai németek deportálásáról 1941. augusztus 28-i határozatában (8. dok.) külön döntött a Legfelső Tanács Elnöksége, házaárulással vádolva és kollektív büntetéssel sújtva az egész volgai német kisebbséget. A kényszerkitelepítés során Kazahsztánba, Kirgiziába, Tadzsikisztánba és Novoszibirszk környékére kerültek nagyobb

¹ A köztársaság másfél hónap alatti létrehozása a párt vezető köreiben meglévő döntésre enged következtetni.

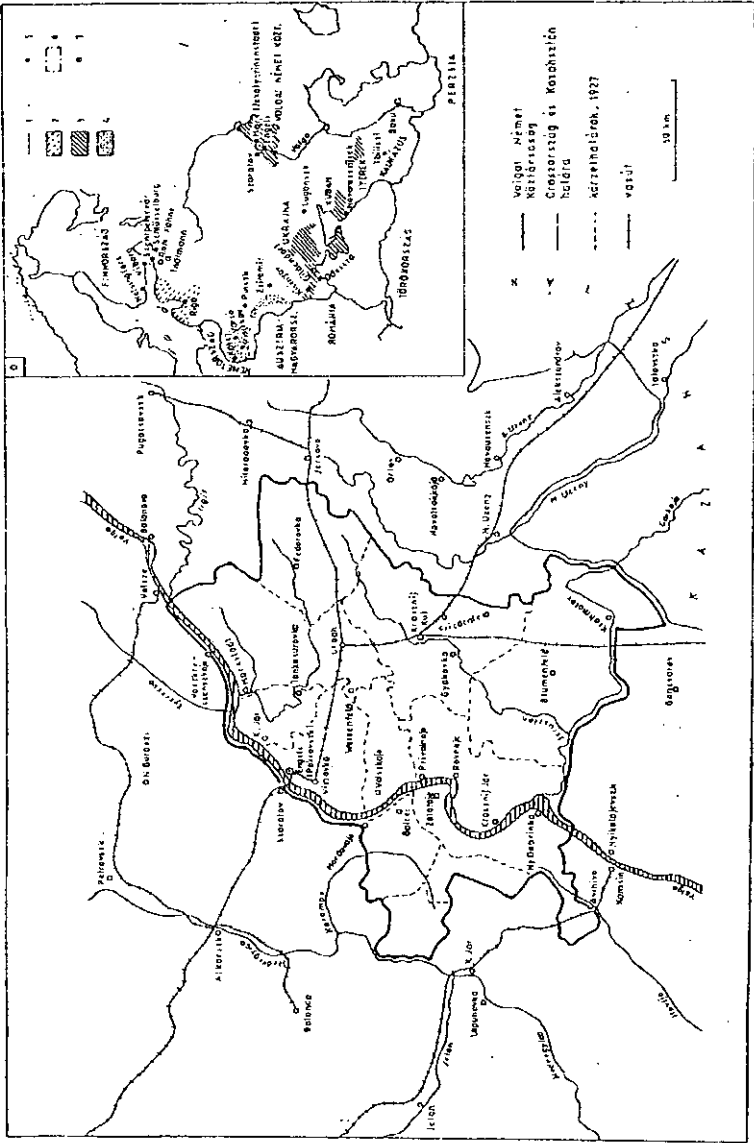
német népcsoportok. A köztársaságot formálisan 1945. szeptember 25-én szüntetik meg.

A volgai németiség politikai rehabilitációjára 1964-ben került sor (9. dok.). A Volgai Német Köztársaság visszaállítása és az események nyilvánosság előtti feltárása azonban nem történt meg. 1970-ben alig ötezer német élt a területen.

A térkép forrása: *Köztes-Európa 1763-1993. Térképgyűjtemény.*
Összeállította: PÁNDI LAJOS. Századvég, Budapest, 1994.

A kistérműkép („*Németek Oroszországban*”) jelmagyarázata:

1. Az Orosz Birodalom határa, 1914
2. Balti németek
3. Német mezőgazdasági telepek
4. A német munkásbevándorlás fő körzetei
5. Városok jelentős német etnikummal
6. Volgai Német Köztársaság
7. Német kollektív gazdaságok

1. dokumentum

A volgai telepesek nemzeti egyesülése és az orosz föderatív államon belül létrehozandó önálló Volga-vidéki Német Köztársaság tervezete (1918. február 28.)²

1. A volga-vidéki németek a népek önrendelkezési jogáról alkotott törvény³ alapján nemzeti egységet hoznak létre „Volga-vidéki Német Föderáció” néven. A Volga-vidéki Német Föderáció minden nemzeti kérdésben, amennyire ez lehetséges, a birodalom más részeinek német szövetségeivel összhangban cselekszik.

2. Az autonómia kiterjed a volga-vidéki németek minden adminisztratív, jogi, gazdasági, kulturális és pénzügyi természetű ügyére.

3. Az autonómia a következőképpen valósul meg: amilyen hamar csak lehet, a német falvak a kerületekben és a körzetekben is elszakadnak a vegyes lakosságú egységektől.

4. A levált német falvak községi tanácsokat képeznek, majd az igazgatási tanácsok részvételével kerületeket vagy körzeteket alakítanak. A községekre hárul a döntés, hogy három- (községi, kerületi, központi) vagy négyfokozatú (községi, kerületi, körzeti, központi) közigazgatást vezetnek be. A végleges döntés a közgyűlés feladata.

5. Ezek a kerületek vagy körzetek a Központi Közigazgatási Tanáccsal az élen a tervezett Volga-vidéki Német Föderációban egyesülnek.

6. A német föderáció közigazgatása közvetlen kapcsolatban áll az Oroszországi Föderatív Köztársaság⁴ központi közigazgatásával.

² A volgai német demokratikus önszerveződések warentburgi konferenciájának tervezete. In: Schleuning, J: Die deutschen Kolonien im Wolgagebiet. Berlin, 1919. 37 p.

³ Deklaráció Oroszország népeinek jogairól 1917. november 2. (15.). Az említett rész: „Oroszország népeinek joga a szabad önrendelkezésre, beleértve a kiválást és az önálló állam létrehozását is.”

⁴ Helyesen: Oroszországi Szovjet Köztársaság

7. A föderáció alaptörvényét a volgai németek képviselőinek közgyűlése alkotja meg.

8. Kinevezésre kerül egy ideiglenes közigazgatási tanács, amelybe a szaratovi központi iroda képviselőjét is bevonják. Ez a tanács hozza meg mindazokat az intézkedéseket, amelyek a rend fenntartásához, az önrendelkezés megvalósításához és a mezőgazdasági ügyek szabályozásához szükségesek.

9. A rendeleteket jóváhagyás végett a német községek elé kell terjeszteni.

2. dokumentum

Körlevél a volga-vidéki német települések minden munkás- és parasztszovjetjéhez (1918. április vége)⁵

A munkás- és parasztkormány kezdeményezésére szaratovi székhellyel megszerveződött a Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztossága⁶.

A Népbiztosság feladata, hogy a német települések önkormányzatát a szovjethatalom alapján előkészítse, és egy már megalakított szervezőbizottsággal közösen a szovjetek kongresszusának előmunkálataiban részt vegyen.

A szegényparasztok és munkások által létrehozandó önkormányzatról minden település számára kötelezően érvényes határozatokat hozó kongresszus összeüléseiig a Népbiztosság átveszi a települések érdekeinek képviseletét, és felszólít minden szovjetet, hogy minden vitás esetben a legrövidebb úton lépjenek kapcsolatba a Népbiztossággal.

⁵ Schmidt, D. : Das Komissariat für deutsche Angelegenheiten an der Wolga. Ein Beitrag zur wolgadeutschen Revolutionsgeschichte. „Nachrichten”, 1927., Nr. 227, 2 p.

⁶ Megalakulásának pontos dátuma nem ismert (kb. 1918. április).

A Népbiztosság minden hirdetménye megtalálható az „Előre” című német újságban (Szaratov) csakúgy, mint részletes közlemények az elkövetkező kongresszus időpontjáról és a tanácskozás témáiról.

Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztossága

3. dokumentum

A Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztosságának általános szabályzata (1918. május 30.)⁷

1. A Népbiztosság a német dolgozó lakosság szocialista munkájának szellemi központja.
2. A Népbiztosság felügyeli a szovjetkormány dekrétumainak és határozatainak végrehajtását.
3. A Népbiztosság segíti a német települések dolgozó tömegeinek egyesülését a területi szovjetek keretében, tekintettel nyelvi, hagyománybeli és szokásbeli sajátosságaikra. Az egyesülés a helyi kormányzósági szovjetek egyetértésével megy végbe, amikor a német szovjetek erre igényt jelentenek be.
4. A területi és kormányzósági szovjetek azon döntései, amelyek a német települések dolgozó lakosságának érdekeit érintik, csak a Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztosságának tudtával és egyetértésével hajthatók végre.

Nemzetiségi Ügyek Népbiztosa:

Sztálin

Belügyi népbiztos:

Petrovszkij

⁷ Schmidt, D. i. m. : Nr. 253, 2. p.

4. dokumentum

Vezérelvek a Volga-vidéki Német Települések Munkás- és Parasztsovjetjei Föderációjának szervezéséhez⁸ (1918. május 7., ill. június 30.)⁹

A volga-vidéki német települések, a munkás-, paraszt- és katonaküldöttek sovjetjei Második Összoroszországi Kongresszusán (1917. október) hozott határozatainak¹⁰ megfelelően és a munkás- és parasztsovjetek hatáskörének általános előírásai¹¹ alapján minden helyi ügyüket önállóan, német nyelven irányítják.

A munkás- és parasztsovjetek, mint helyi szervek, teljes mértékben illetékesek a helyi kérdésekben, de mindig a központi kormány határozatainak megfelelően cselekednek.

A sovjetekre, mint a hatalom szerveire hárul az irányítás és a helyi élet gazdasági, kulturális, közigazgatási és művelődési feladatainak megoldása.

A sovjetek feladata, hogy a központi hatalom valamennyi határozatát és dekrétumát végrehajtsák, a lakosságot a határozatokról a legmesszebbmenőkig tájékoztassák; kötelező határozatokat adjanak ki, a rekvirálást végrehajtsák, a hadiadót beszedjék és büntetéseket szabjanak ki.

⁸ Schmidt, D. i. m. : Nr. 255, 2 p.

⁹ A volgai németek sovjetjei első kongresszusának szervezőbizottsága által történt elfogadás és a kongresszus által történt jóváhagyás időpontja.

¹⁰ A kongresszus október 25-ei felhívása kimondta: „minden hatalom mindenütt a munkás-, paraszt- és katonaküldöttek Sovjetjeinek kezébe megy át”, majd egy nappal később: „Mostantól minden hatalom a Sovjeteké”. In: Az októberi dekrétumok és az első sovjet alkotmány. Bp., 1980. 84 p., 87 p.

¹¹ Uo., 168–174 p.

Helyi szovjetek választásában szavazati joga a munkásoknak és a szegényparasztoknak van. Ki vannak zárva e jogból az idegen munkából élő parasztok és mindenekelőtt az összes burzsoá elem.

A települések szovjetjei alkotják a volga-vidéki német települések munkás- és parasztszovjetjeinek föderációját, hogy megvédjék a szovjetek uralmát a településeken, keresztülvigyék a munkás- és parasztkormány dekrétumait és megvalósítsák a németek lakta települések kulturális és igazgatási önkormányzatát.

A Föderáció legfelsőbb szerve a Munkás- és Parasztszovjetek Kongresszusa, amely negyedévenként ülésezik.

A Kongresszus végrehajtó szervként 30 tagú Végrehajtó Bizottságot választ, amely havonta ülésezik.

Az igazgatási feladatok állandó vezetésére a Kongresszus megválasztja a Népbiztosok Tanácsát. Ez a Tanács tevékenységéért felelősséggel tartozik a központi kormánynak, a Kongresszusnak és a Végrehajtó Bizottságnak is.

A Föderáció önálló az oktatási- és kulturális feladatok, valamint a helyi önkormányzat minden kérdésében.

A Népbiztosok Tanácsa képviselőt küld Moszkvába, aki fenntartja a kapcsolatot a központtal, mint a német ügyek biztosa a Nemzetiségi Ügyek Népbiztosságában¹².

¹² A Népbiztosság 1917. október 26-án (november 8.) alakult meg, egy év múlva hét nemzeti népbiztosságot és tizenegy nemzeti ügyosztályt fogott össze, a német ez utóbbiak egyike volt.

5. dokumentum

Rendelet a volga-vidéki német autonómiáról (1918. október 19.)

A volga-vidéki német munkások és a szegénylakosság szociális felszabadításáért vívott harc erősítése céljából, és azon irányelvek fejlődéséért, amelyeket a Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztossága ezen év május 30-án alapszabályában jóváhagyott és a Népbiztosok Tanácsa ezen év július 26-ai határozatában alapul vett, valamint a volga-vidéki német települések Szovjetjeinek Első Kongresszusa egybehangzó és kifejezett kívánságával egyetértésben a Népbiztosok Tanácsa a következőkről határozott:

1. Azon helységek, amelyekben Volga-vidéki német telepések laknak és a Volga-vidéki Népbiztosság alapszabálya szerint körzeti szovjetekbe váltak ki, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alaptörvényének 11. §-a¹³ alapján egy területi egységet képeznek, munkakommuna¹⁴ formájában, amelynek állományába a Szaratovi kormányzóság Kamüsini és Atkarszki járása, valamint a Szamarai kormányzóság Novouzenszki és Nyikolajevszki járása tagozódik be.

2. Minden, a német lakosság új területi egyesülésének kialakításából fakadó kérdés a szokásos módon dől el. A Volga-vidéki Német Ügyek Népbiztossága és a szamarai valamint szaratovi kormányzósági szovjetek

¹³ A 11. § szerint: „Az egymástól sajátos életmódjuk és nemzeti összetételük alapján különböző területek Szovjetjei autonóm területi szövetségekben egyesülhetnek, és ezeknek az élén, valamint mindenfajta létrehozható területi egyesülések élén általában a Szovjetek területi kongresszusai és azok végrehajtó szervei állnak. Ezek az autonóm területi szövetségek a föderáció alapelvei szerint az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársasághoz tartoznak.”

¹⁴ A munkakommuna az autonóm területhez közel álló szerveződési forma. A német után még a Karéliai Munka Kommuna (1920) jött létre ebben a formában.

kötelesek lesznek megválasztani egy felszámolási bizottságot az egyesülés mielőbbi végrehajtása céljából.

3. Az alaptörvény 11. §-ának szellemében a kivált területek német szovjetjeinek kongresszusa megválasztja a Végrehajtó Bizottságot, amely a szocialista munka centrumát képezi a német dolgozó lakosság körében, ellenőrzi a dekrétumok és rendeletek pontos végrehajtását és ezzel összefüggésben minden más szükséges utasítást megad.

4. Az alaptörvény 1. §-a¹⁵ és 61. §-a¹⁶ szerint az egyesült területek határain belül a helyi hatalom egészét a Végrehajtó Bizottság – amelyet a német települések küldötteinek kongresszusa választ, valamint a német munkások és a szegénylakosság helyi szovjetjei birtokolják.

5. A szovjethatalom minden intézkedését, amely a proletariátus és a szegénylakosság diktatúrájának megvalósítását, illetve az egész politikai és gazdasági élet szocialista alapokra helyezését szolgálja, a fent nevezett, német telepések által lakott területen a volga-vidéki német települések szovjetjeinek Végrehajtó Bizottsága hajtja végre.

6. A volga-vidéki német települések szovjetjeinek Végrehajtó Bizottsága és a tartományi szovjetek közti véleménykülönbségeket egyeztetés céljából a Népbiztosok Tanácsa és a Központi Végrehajtó Bizottság elé kell terjeszteni.

7. A német telepések kulturális élete, az anyanyelv használata az iskolákban, a helyi közigazgatásban, a bíróságokon és a közéletben a szovjet alkotmánynak megfelelően, csorbitatlanul megóvásra kerül.

¹⁵ Az 1. § szerint: „Oroszországot a munkás-, katonai- és parasztküldöttek Szovjetjeinek Köztársaságává nyilvánítjuk. Minden központi és helyi hatalom ezeket a Szovjeteket illeti meg.”

¹⁶ A 61. § szerint: „A Szovjethatalom területi, kormányzósági, kerületi és járási szervei, valamint a küldöttek Szovjetjei tevékenységének tárgya:

a) a Szovjethatalom megfelelő felső szervei által hozott minden rendelet végrehajtása;

b) az adott terület kulturális és gazdasági felemelkedéséhez szükséges minden intézkedés megtétele;

c) az adott területen az összes szovjet tevékenység egyesítése.”

A Népbiztosok Tanácsa kifejezi meggyőződését, hogy a volga-vidéki német munkások és szegénylakosság szociális felszabadulásért folytatott barca ezen határozatok megvalósítása közben nem vált ki nemzeti ellentétet, hanem éppen ellenkezőleg, a német és orosz dolgozó tömegek közeledését szolgálja, amelyck egyetértése a győzelem záloga, s melynek a nemzetközi proletárforradalomban lesz eredménye.

Moszkva (Kreml), 1918. október 19.

a Népbiztosok Tanácsának elnöke:

V. Uljanov (Lenin)

a Népbiztosok Tanácsának titkára:

L. Fotyijeva

6. dokumentum

Az Összoroszági Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa határozata Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság létrehozásáról¹⁷

Az Összoroszági Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa a következő döntést hozta:

1. A Volga-vidéki Német Autonóm Területet Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársasággá alakítja át, amely az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság föderatív részeként, a nevezett terület jelenleg fennálló határai között a következő körzetekkel¹⁸ jön létre: Pokrovszk, Krasznojnar, Marx, Fedorovka, Mariantal, Krasznyj Kut,

¹⁷ Megjelent a kommunista párt „Nachrichten” című német nyelvű lapjában: Engels, 1924. 51. sz., 1 p.

¹⁸ Az OSZFSZK alkotmánya az alábbi közigazgatási egységeket hozta létre: járás, kerület, kormányzóság (körzet), terület.

Pallaszovka, Sztaraja Poltavka, Seelmann, Kukkus, Balsler, Zolotoje, Kamenka és Frank, melyeknek közigazgatási centruma Pokrovszk városa.

2. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság állami apparátusát, összhangban a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége¹⁹ és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság²⁰ alkotmányával és a volga-vidéki német terület XI. szovjetkongresszusának határozatával, a helyi szovjetekből, kongresszusaikból, a végrehajtó bizottságokból, a Központi Végrehajtó Bizottságból és a Népbiztosok Tanácsából kell létrehozni.

3. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság ügyeinek igazgatása céljából a következő népbiztosságokat kell létrehozni: 1. Belügyi, 2. Igazságügyi, 3. Népművelési, 4. Egészségügyi, 5. Pénzügyi, 6. Mezőgazdasági, 7. Munkaügyi, 8. Szociális, 9. Munkás-Paraszt Felügyeleti Népbiztosság és 10. Népgazdasági Tanács.

4. A külügyek és a külkereskedelem teljes egészében a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége népbiztosságainak²¹ kezében marad.

Megjegyzés. Amennyiben szükséges, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Külkereskedelmi Népbiztosságának utasítására a Köztársaságban megfelelő apparátust szerveznek a külkereskedelmi ügyek vitelére.

5. A katonai ügyek igazgatására létrejön a Hadügyi Népbiztosság²² a kormányzósági hadügyi népbiztosságok jogaival, a felette álló Hadügyi Népbiztosságnak alárendelve.

6. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa mellett Statisztikai Hivatal jön létre, amely a Központi Statisztikai Hivatal utasításai szerint jár el. A Statisztikai Hivatal vezetője a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsához tanácsadói joggal csatlakozik.

¹⁹ 1924. január 31.

²⁰ 1918. július 10.

²¹ Ezek az ún. Össz-szövetségi népbiztosságok.

²² Össz-szövetségi népbiztosság.

7. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaságban a Vasútiügyi, valamint a Posta- és Távíróügyi Népbiztosságok²³ apparátusát a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége megfelelő népbiztosságainak utasításai szerint kell létrehozni.

8. Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság pénzügyi és gazdasági egységének megtartása céljából a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népgazdasági Tanácsa, Munkás-Paraszt Felügyeleti, Pénzügyi és Munkaügyi Népbiztosságai²⁴ közvetlen függőségben maradnak az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság megfelelő népbiztosságaitól, emellett azonban a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának a terveknek megfelelő valamennyi lépése és rendelkezése végrehajtandó.

Megjegyzés. A 8. pontban nevezett népbiztosságok népbiztosait, a Központi Végrehajtó Bizottság és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának egyetértésével, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság megfelelő népbiztosságai nevezik ki.

9. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Belügyi, Igazságügyi, Népművelési, Egészségügyi, Mezőgazdasági és Szociális Népbiztosságai önállóan tevékenykednek és közvetlenül felelősek a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának, Központi Végrehajtó Bizottságának és az Oroszországi Központi Végrehajtó Bizottságnak.

10. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén a német, az orosz és az ukrán nyelv egyenlő jogokat élvez. A Köztársaság egyes részein az ügyvitel a többséget adó lakosság nyelvén történik.

Moszkva (Kreml), 1924. február 20.

²³ Össz-szövetségi népbiztosságok.

²⁴ Ezek az ún. egyesített népbiztosságok.

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elnöke:

M. Kalinyin

A Népbiztosok Tanácsa elnöke:

A. Rikov

Az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság titkára:

A. Kiszeljov

7. dokumentum

A Volga-vidéki Német Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság 1926. január 31-i Alkotmánya

Első szakasz

Általános alapelvek

1. Fejezet

1. cikk. Az alábbi alkotmány az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársasághoz annak föderatív részeként csatlakozó Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alapelveit határozza meg és célja, hogy azokat az általános alapelveket, amelyek az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmányában kifejeződtek, a gyakorlatban megvalósítsa.

2. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság államhatalmi szerveit, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya alapján²⁵, a munkás-, paraszt- és katonaküldöttek helyi szovjetjei, azok kongresszusai, a Népbiztosok Tanácsa, a Központi Végrehajtó Bizottság, ennek Elnöksége és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa alkotja.

²⁵ Az OSZFSZK alkotmánya, Harmadik rész: A szovjethatalom szervezete

3. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alaptörvényét (alkotmányát) a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa fogadja el, megerősítés végett az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság elé, végleges elfogadásra az Összoroszországi Szovjetkongresszus elé terjesztik.

2. Fejezet

4. cikk. Az egyes igazgatási ágak közvetlen irányítására a következő népbiztosságok alkulnak: 1. Belügyi, 2. Igazságügyi, 3. Népművelési, 4. Egészségügyi, 5. Pénzügyi, 6. Mezőgazdasági, 7. Munkaugyi, 8. Szociális, 9. Munkás-Paraszt Felügyeleti, 10. Kereskedelmi Népbiztosság és 11. Népgazdasági Tanács.

5. cikk. A katonai ügyek igazgatása a Hadügyi- és Tengerészeti Népbiztosság szervein keresztül, a szövetségi törvényhozás által meghatározott alapelvek szerint valósul meg.

6. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának tagja az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Egyesített Állami Politikai Igazgatóságának egy képviselője.

7. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa statisztikai munkáinak végzésére megalakul a Központi Statisztikai Hivatal.

8. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa mellett technikai segítő szervként funkcionál a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Levéltári Hivatala és a Mérnökök Hivatala.

9. cikk. A Népbiztosságok és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság közigazgatása közti tervszerű együttműködést biztosítandó a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa mellett megalakul az Állami Tervbizottság (Goszplan), amely különleges rendelkezések alapján működik.

10. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Közlekedésügyi, valamint Posta-és Távíróügyi Népbiztosságának szerveit

a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége megfelelő népbiztosságainak utasításai szerint kell létrehozni.

11. cikk. A szövetségi népbiztosságok és hivatalok Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén megtalálható szervei alárendeltek ezen népbiztosságok és hivatalok magasabb szerveinek a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége törvényhozó szervei által jóváhagyott különleges rendelkezések alapján.

12. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alábbi népbiztosságai: Pénzügyi, Munkaügyi, Munkás-Paraszt Felügyeleti, Kereskedelmi, Legfelső Népgazdasági Tanács; ill. hivatalai: Központi Statisztikai Hivatal, Központi Levéltári Hivatal alárendeltek a szovjet-kongresszusnak, a Központi Végrehajtó Bizottságnak, a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának és kötelesek végrehajtani azok, valamint az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság megfelelő népbiztosságainak előírásait és feladatait.

Megjegyzés. Ezen népbiztosságok és hivatalok minden köztársasági jelentőséggel bíró alapfeladatát elfogadja a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa.

13. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága és a Népbiztosok Tanácsa jogosult az érvényben lévő törvényekkel összhangban a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén lévő összes kormányzati intézmény és vállalat ellenőrzésére és felülbírálására.

14. cikk. Az egyesített népbiztosságok népbiztosait és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság központi közigazgatásának vezetőit a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság kormánya nevezi ki és hívja vissza, amelyeknél az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság illetékes népbiztosságának illetve hivatalának indokolt esetben joga van tiltakozni.

15. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága és a Népbiztosok Tanácsa irányítja az egyesített népbiztosságok és a hivatalok tevékenységét, ezt összhangba hozza a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság egyéb

népbiztosságainak és hivatalainak tevékenységével. Mindezeket az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége törvényhozásának keretein belül teszi, megfelelően az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság azonos nevű népbiztosságai utasításainak és rendelkezéseinek, valamint a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság szükségleteinek.

16. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság kormánya összhangba hozza a területén lévő szövetségi népbiztóságok és más szövetségi intézmények tevékenységét a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság egyéb népbiztóságaival és hivatalaival.

17. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság kormányának jogában áll, hogy az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság, a Népbiztosok Tanácsa, illetve a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság más központi szerveinek rendeleteinek hatályon kívül helyezését vagy megváltoztatását javasolja az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottságnak és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Népbiztosok Tanácsának.

18. cikk. Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Népbiztosok Tanácsának rendelkezéseit kivételes esetekben a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága vagy annak Elnöksége felfüggesztheti, de csak akkor, ha azok nyilvánvalóan nem felelnek meg a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság vagy a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alkotmányának, ill. törvényeinek.

Megjegyzés. Egy-egy rendelkezésről alkotott véleményről az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Népbiztosok Tanácsa és az érintett népbiztosság haladéktalanul értesítendőik.

19. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Belügyi, Igazságügyi, Népművelési, Egészségügyi, Mezőgazdasági és Szociális Népbiztosságai önállóan tevékenykednek, de alárendeltek és

közvetlenül felelősek a Központi Végrehajtó Bizottságnak, ennek Elnökségének, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának és az Oroszországi Központi Végrehajtó Bizottságnak.

20. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának jogában áll, hogy a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság szövetségi és egyesített népbiztosságai irányvonalát követve, valamint a fennálló törvényi előírásokat figyelembe véve rendelkezéseket bocsásson ki.

21. cikk. Az önálló népbiztosságok irányvonalát követve a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának és a Népbiztosok Tanácsának jogában áll, hogy törvényerejű rendeleteket adjanak ki olyan kérdésekben, amelyek nem tartoznak a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, ill. az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság törvényhozó szerveinek közvetlen irányítása alá.

22. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának, a Központi Végrehajtó Bizottságnak és ennek Elnökségének jogában áll, hogy törvényeket kezdeményezzen kivétel nélkül minden kérdésben, amelyek a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége ill. az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság törvényhozó szerveinek hatáskörébe tartoznak.

3. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság költségvetési joga

23. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság bevételei és kiadásai az alábbi részekre oszlanak: a) bevételek és kiadások, amelyeket az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság állami költségvetése irányoz elő, és b) bevételek és kiadások,

amelyek a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság helyi költségvetésében jelennek meg.

24. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság költségvetési jogának az állami költségvetésre vonatkozó részét az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya²⁶, az autonóm szovjet szövetségi köztársaságok költségvetési törvényeiről hozott határozatok és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság által kiadott törvényi előírások határozzák meg.

25. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság jogait a helyi pénzügyek területén az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége ill. az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság törvényei határozzák meg.

4. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság képvisletéről a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság központi szerveiben

26. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság-nak a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság központi kormányzati szerveiben, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Szovjetkongresszusain, ill. a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Nemzetiségi Tanácsában való részvételi jogát a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya által meghatározott rendben és számban való képvislet útján gyakorolja.

27. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság kormányai

²⁶ Az OSZFSZK alkotmánya, Ötödik rész: Költségvetési jog

közötti állandó kapcsolat megvalósítása céljából, ill., hogy az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság központi szerveiben a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaságot érintő döntéseknél a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság érdekei képviselve legyenek, a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségében jelen van a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság képviselője.

Második szakasz

1. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusáról

1. Rész

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa képviselőinek választásáról és a Szovjetkongresszus összehívásáról.

28. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa a városi szovjetek által, a városi típusú falusi szovjetek által, a városon kívül fekvő gyárak és műhelyek által és a körzetek szovjetkongresszusai által választott küldöttekből tevődik össze, mégpedig a következő számítás szerint: a körzetek kongresszusai 5000 lakóra egy küldöttet; a városi szovjetek, a városi típusú falusi szovjetek, a gyárak és műhelyek 1000 választóra egy küldöttet választanak.

29. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusát a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága évenként egyszer hívja össze. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság rendkívüli szovjetkongresszusai összehívhatóak az Oroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének döntése alapján, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizott-

ságának döntése által és azon körzetek Végrehajtó Bizottságainak, ill. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság városi szovjetjeinek igénye alapján, amelyek legalább a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság lakosságának harmadrészét egyesítik.

2. Rész

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának jogairól és kötelességeiről

30. cikk. Illetékességi területén belül a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa a legfelsőbb hatalom, és kizárólag az Összoroszárszági ill. a Szövetségi Szovjetkongresszusnak, ezek Központi Végrehajtó Bizottságainak és a Központi Végrehajtó Bizottságok Elnökségének van alárendelve.

31. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa az ezen alkotmányban rögzített határokon belül dekrétumokat, rendeleteket bocsát ki, vezeti a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén minden neki alárendelt hatalmi szerv tevékenységét, felügyeli és ellenőrzi őket a megfelelő szervek által, beleértve a központi szerveknek alárendelt intézményeket és vállalatokat is.

32. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának kizárólagos hatáskörébe tartoznak:

a) változtatások és kiegészítések a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alkotmányán, melyeket utólagos jóváhagyásra jelen alkotmány 3. cikkelye alapján az Összoroszárszági Szovjetkongresszus elé kell terjeszteni;

b) a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság határainak megváltoztatását célzó tervezetek elfogadása;

c) a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának megválasztása.

Megjegyzés. A Szovjetkongresszusnak joga van, hogy a Központi Végrehajtó Bizottság tagjának a kongresszuson küldöttként nem résztvevőket is megválasszon.

33. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának és Központi Végrehajtó Bizottságának hatáskörébe tartoznak a következők:

1. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság hatalmi szervei illetékességi körének megállapítása a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége ill. a Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya és törvényhozása, valamint a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alkotmánya által meghatározott kereteken belül;

2. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területének megváltoztatását célzó tervek megvizsgálása;

3. azon kérdések eldöntése (a helyi költségvetésben), amelyeket a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége ill. az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság törvényhozása alapján a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának hatáskörébe utaltak;

4. a közigazgatási-gazdasági beosztás megváltoztatása, különösen a körzetek számának és határainak módosítása az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság törvényhozása által rögzített szabályok figyelembevételével;

5. a körzeti végrehajtó bizottságok jogainak meghatározása – az érvényes törvények figyelembevételével – a kötelező érvényű rendelkezések kibocsátása és ezek megsértéséért kiszabott adminisztratív büntetések tárgyában;

6. a nemzetiségi kérdésben olyan utasítások kiadása, amelyek a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság politikájának általános irányával összhangban vannak;

7. általános amnesztia kiadása és részleges amnesztia joga a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív

Szocialista Köztársaság speciális, az ügy jellegéből adódó törvényeinek függvényében;

8. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területére történő bevándorlással kapcsolatos kérdések megvizsgálása, az áttelepülés keretszámainak megállapítása a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság fennálló törvényeinek függvényében;

9. az Összoroszországi, ill. a Szövetségi Szovjetkongresszus küldötteinek megválasztása.

2. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságáról

1. Rész

Általános alapelvek

34. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusai közti időszakban a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság legfelsőbb törvényhozó, rendelkező és ellenőrző szerve.

35. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság tagjainak számát a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa határozza meg.

36. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának hatáskörébe tartozó kérdések a következőképpen tagolódnak:

1. Azon kérdések, amelyek a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának hatáskörébe tartoznak, de ideiglenesen, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa által történő jóváhagyásig, a Volgai Német Autonóm

Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága áttekin-
tésre és döntéshozatalra átvett;

2. Azon kérdések, amelyekben a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága végleges döntéseket hoz;

3. Azon kérdések, amelyek a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének hatáskörébe tartoznak.

37. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága plenáris ülései rendes és rendkívüli ülésekre oszlanak.

38. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának rendes üléseit a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága által meghatározott időpontokban hívják össze. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága rendkívüli üléseit az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének döntése, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottsága Elnökségének kezdeményezésére, a Központi Végrehajtó Bizottság vagy a körzetek végrehajtó bizottságai és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság városi szovjetjeinek tagjai egyharmadának kívánsága alapján hívják össze, ha az utóbbiak legalább a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság lakosságának harmadrészét magukban foglalják.

39. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság alkotmányával összhangban dekrétumokat, határozatokat, utasításokat bocsát ki, összefogja a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság törvényhozási és közigazgatási munkáját, valamint irányítja a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének és a Népbiztosok Tanácsának a tevékenységét.

40. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság megalakítja Elnökségét, valamint a Népbiztosok Tanácsát, megválasztja a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság képviselőit a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Központi Végrehajtó Bizottsága Nemzetiségek Tanácsába és kinevezi a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi

Köztársaság képviselőjét az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségébe.

41. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa megerősíti a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának azon határozatait, amelyek a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság hatáskörét korlátozzák, ill. megszüntetik.

2. Rész

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Elnökségéről

42. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége a Központi Végrehajtó Bizottság ülészekai közötti időszakban a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság legfelsőbb törvényhozó, végrehajtó és rendelkező hatalmi szerve.

43. cikk. Azok a kérdések, amelyek Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének hatáskörébe tartoznak, a következőképpen tagolódnak:

1. azon kérdések, amelyek a Központi Végrehajtó Bizottság hatáskörébe tartoznak és ideiglenesen, a Központi Végrehajtó Bizottság által történő jóváhagyásig, életbe lépnek;

2. azon kérdések, amelyekben a Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége végleges döntéseket hoz;

3. azon kérdések, amelyekben a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének tevékenysége a Népbiztosok Tanácsának adott általános iránymutatás ill. szabályozás formájában nyilvánul meg.

44. cikk. Halaszthatatlan esetekben a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének joga van, hogy döntsön minden kérdésben, amely a Központi Végrehajtó Bizottság plénumának hatáskörébe tartozik, de ezeket a Központi Végrehajtó Bizottság következő ülészekán jóváhagyásra elő kell terjesztenie .

45. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége irányítja a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkon-

gresszusa és a Központi Végrehajtó Bizottság plenáris üléseinek előkészületeit.

46. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége felügyeli a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége alkotmányának megvalósulását, valamint a Szövetség, ill. a Föderáció hatalmi szerveinek, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusa és Központi Végrehajtó Bizottsága döntéseinek végrehajtását.

47. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége törvényerejű rendeleteket alkot és bocsájt ki.

48. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége áttekinti az általános törvényhozási normák helyi viszonyok között történő alkalmazásának megváltoztatása, ill. kiegészítése tárgyában felmerülő kérdéseket, hogy magasabb szervek elé terjeszthesse azokat.

49. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége megszabja a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság intézményeiben végzett politikai, gazdasági és kulturális propagandamunka irányvonalát, és dönt azon konkrét kérdésekben, amelyek lényegi változtatásokkal járnak ezen a területen.

50. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségének hatáskörébe tartozik a Népbiztosok Tanácsa tevékenységének irányítása.

51. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége áttekinti mindazokat a kérdéseket, amelyek a Népbiztosok Tanácsának hatáskörébe tartoznak ugyan, de egyes esetekben mégis szükségesnek látja saját hatáskörébe vonni azokat.

52. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége dönt a kizárólagos hatáskörébe utalt és a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Elnökségéről kiadott rendelkezésekben részletezett pénzügyi és költségvetési kérdésekben.

53. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége irányítja, szabályozza és vezeti a neki alárendelt közigazgatási szervek, a körzetek végrehajtó bizottságai, ill. a városi és falusi szovjetek munkáját.

54. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége dönt a körzetek végrehajtó bizottságai és az egyes népbiztosságok közötti

konfliktusokban, ill. maguk a körzetek végrehajtó bizottságai, továbbá ezek és a városi szovjetek közötti véleménykülönbség esetén.

55. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság Elnöksége jogosult felfüggeszteni és megváltoztatni a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén minden neki alárendelt szovjetintézmény – egyebek között a Népbiztosok Tanácsa, Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság minden népbiztossága, a körzetek szovjetkongresszusai, a körzetek végrehajtó bizottságai és a városi szovjetek – döntéseit és rendelkezéseit.

Megjegyzés. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság népbiztosságai döntéseire és rendelkezéseire való viszony kialakítása ezen alkotmány 18. cikkelyében rögzített alpon történik.

3. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa

56. cikk. A Népbiztosok Tanácsát a Központi Végrehajtó Bizottság hozza létre.

57. cikk. A Népbiztosok Tanácsa teljes mértékben felelős a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Szovjetkongresszusának, a Központi Végrehajtó Bizottságnak és annak Elnökségének. A Népbiztosok Tanácsa teljes jogú tagjai közé tartoznak:

- a) a Népbiztosok Tanácsának elnöke,
- b) a Népbiztosok Tanácsának elnökhelyettese,
- c) a következő népbiztosok: munkás-paraszt felügyeleti, munkaügyi, pénzügyi, igazságügyi (aki egyben a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság főügyésze), egészségügyi, népművelési, belügyi, szociális, mezőgazdasági, kereskedelmi, továbbá a Legfelső Népgazdasági Tanács elnöke.

Megjegyzés. Az Egyesített Állami Politikai Igazgatóság képviselője, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területi igaz-

gatásának vezetője és Központi Statisztikai Hivatalának vezetője a Népbiztosok Tanácsa ülésein tanácsadói joggal vesznek részt.

58. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság népbiztosságainak élén a népbiztosok állnak. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottság döntése értelmében az önálló népbiztosságok népbiztosai mellett kollégiumot kell alakítani; a kollégiumok tagjainak kinevezését a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsa hagyja jóvá.

59. cikk. A népbiztos jogosult egyszemélyben határozatokat hozni a megfelelő népbiztosság hatáskörébe tartozó minden kérdésben, tájékoztatva erről a kollégiumot, ha létrejött ilyen. Ha a kollégium nem ért egyet valamely határozattal, jogosult a határozat felfüggesztése nélkül panaszt tenni a Központi Végrehajtó Bizottságnál vagy a Népbiztosok Tanácsánál. Ugyanez a panaszjog a kollégium egyes tagjait is megilleti.

60. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság népbiztosai teljes mértékben felelősek a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsának, a Központi Végrehajtó Bizottságnak és ennek Elnökségének.

61. cikk. A népbiztosok határozatokat és rendeleteket csak hatáskörükön belül bocsátanak ki. A népbiztosok hatáskörét a szövetségi és az orosz föderáció hatóságai, ill. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság központi szerveinek megfelelő dekrétumai és határozatai szabják meg pontosan.

62. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának különleges döntése alapján szükséghelyzetben a Népbiztosok Tanácsának megfelelő átszervezésével csökkenthető a népbiztosok száma.

63. cikk. A Népbiztosok Tanácsa irányítja és vezeti a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság népbiztosságainak és közigazgatási egységeinek tevékenységét.

64. cikk. A Népbiztosok Tanácsa összhangba hozza a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén működő szövetségi intézmények szerveinek tevékenységét az egyéb népbiztosságok, ill. a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság közigazgatási

egységeinek tevékenységével és ügyel arra, hogy tevékenysége megfeleljen a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság érdekeinek.

65. cikk. A Népbiztosok Tanácsa dönt, a jelen alkotmányban rögzített kereteken belül, a hatáskörébe tartozó pénzügyi és költségvetési kérdésekben.

66. cikk. A Népbiztosok Tanácsának jogában áll a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén létező összes intézmény és vállalat ellenőrzése és átvizsgálása.

67. cikk. A Népbiztosok Tanácsa jogosult a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság egyes népbiztosságainak és közigazgatási egységeinek rendeleteit felfüggeszteni ill. megváltoztatni.

68. cikk. A Népbiztosok Tanácsa jelen alkotmány által jóváhagyott jogok alapján hozott határozatai kötelező érvényűek. A Népbiztosok Tanácsa döntései ellen a Központi Végrehajtó Bizottság Elnökségénél az általa rögzített rend szerint panasszal élhetnek a Népbiztosok Tanácsának egyes tagjai, a szövetségi népbiztosságok meghatalmazottjai, a területi közigazgatás vezetői, a Egyesített Állami Politikai Igazgatóság képviselője, a Központi Statisztikai Hivatal vezetője, a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság főügyésze, a körzetek népbiztosságai és a városi szovjetek. A tiltakozás azonban nem függeszti fel a döntés végrehajtását.

69. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Népbiztosok Tanácsáról hozott rendelkezéseket a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának ülése hagyja jóvá.

4. Fejezet

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság
Központi Végrehajtó Bizottságának tagjairól

70. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság tagjainak jogait és kötelességeit a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának tagjairól hozott rendelkezésekben

határozzák meg, amelyeket a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság Központi Végrehajtó Bizottságának ülése hagy jóvá.

Harmadik szakasz

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság kormánya határozatait és rendeleteit kibocsátásának, nyilvánosságra hozatalának rendjéről és hatályba lépéséről

71. cikk. Törvényi határozatokat csak a Szovjetkongresszus, a Központi Végrehajtó Bizottság és ennek Elnöksége bocsáthat ki. A közigazgatási rend tárgyában a Népbiztosok Tanácsa is kiadhat határozatokat.

72. cikk. A Központi Végrehajtó Bizottság és Elnökségének határozatait a Központi Végrehajtó Bizottság nevében a Központi Végrehajtó Bizottság elnökének és titkárának aláírásával hozzák nyilvánosságra. A Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa határozatait a Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa nevében a Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa elnökének valamint a Központi Végrehajtó Bizottság titkárának aláírásával hozzák nyilvánosságra. A Népbiztosok Tanácsa határozatait a Népbiztosok Tanácsa nevében a Népbiztosok Tanácsa elnökének és titkárának aláírásával hozzák nyilvánosságra.

73. cikk. A határozatokat és rendelkezéseket a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság hivatalos nyelvein hozzák nyilvánosságra. Életbe lépésük: Pokrovszk városában a nyilvánosságra hozatal pillanatától, a helyi hivatalos szervezetekben és a körzetekben az adott körzet végrehajtó bizottságától való átvétel pillanatában, ha a szövegben az életbe lépés időpontja nincs külön megjelölve.

Negyedik szakasz

Aktív és passzív választójog

74. cikk. Választásra jogosult és a szovjetekbe választható minden olyan személy, aki a Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmánya alapján választójoggal rendelkezik²⁷.

75. cikk. A választások végrehajtásának rendjéről az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság, ill. Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Központi Végrehajtó Bizottság határozatai és utasításai rendelkeznek.

Ötödik szakasz

A helyi hatóságok szervezése

76. cikk. A hatóságok helyi szerveiként a körzetek szovjetkongresszusi, a körzeti Népbiztosok Tanácsa, a városi és falusi szovjetek tekintendők.

77. cikk. A körzetek szovjetkongresszusainak ill. a Népbiztosok Tanácsának összetételéről és tevékenységéről az általános föderatív

²⁷ Az OSZFSZK 65. §-a szerint: „nem választanak és nem választhatók...:

- a) azok a személyek, akik jövedelemszerzés céljából bérmunkát alkalmaznak;
- b) azok a személyek, akik nem munkából szerzett jövedelemből élnek, úgymint: a tőke kamataiból, vállalati jövedelmekből, a boltok bevételeiből stb. ;
- c) a magánkereskedők, különböző kereskedelmi ügynökök;
- d) a szerzetesek, valamint az egyházak és vallások papjai;
- e) a régi rendőrségnek, a csendőrség különleges osztagainak és titkos osztályainak alkalmazottai és ügynökei, valamint Oroszország uralkodóházának tagjai;
- f) azok a személyek, akiket az előírt módon elmebetegnek vagy őrültnek nyilvánítottak, valamint azok a személyek, akik gyámság alatt állnak;
- g) a törvényben vagy bírósági ítéletben megállapított időtartam alatt azok a személyek, akiket nyereségvágyból elkövetett és erkölcs elleni bűncselekmények miatt elítéltek.”

„Határozatok a körzeti szovjetkongresszusokról és a körzeti Központi Végrehajtó Bizottságokról” rendelkezik, kivéve azokat, amelyeket az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság vagy annak elnöksége határoz meg.

78. cikk. A városi és falusi szovjetek a városi és falusi szovjetekről hozott általános föderatív határozatok alapján dolgoznak, azokkal a szükséges kivételekkel, amelyeket mindenkor az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottságnak kell jóváhagyni.

Megjegyzés. A falusi szovjetek saját költségvetéssel rendelkeznek és jogi személyiséggel bírnak.

Hatodik szakasz

A polgárok jogairól

79. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén hivatalos nyelvnek a német és az orosz nyelv számít. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaságban lakó nemzetiségeket a kongresszusokon, a bíróságokon, a közigazgatásban és a közéletben is megilleti az anyanyelv szabad használatának joga, valamint az anyanyelven történő oktatás joga az iskolákban.

A köztársaság minden igazgatási szervében (körzet, város, falu) az ügyvitel a lakosság többségének nyelvén történik. A magasabb szintű adminisztratív egységek alacsonyabb szintűekkel folytatott levelezése azon a nyelven folyik, amely az utóbbi ügyvitelében irányadó.

80. cikk. Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmányának megfelelően a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén lakó dolgozók bírják azon jogokat és köteleseégeket, amelyeket az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság alkotmányának 4. - 12. §-a irányoz elő; a Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság területén lakó polgárok élvezik az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság polgári törvénykönyvében előírányzott tulajdonjogokat.

Hetedik szakasz.

A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság címeréről és zászlajáról

81. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság állami címere vörös alapon, napsugarak között, nyelükkel lefelé, keresztben elhelyezett sarló és kalapács, amelyet kalászból álló, szalagokkal körülcsavart koszorú övez, felső részén „RSFSR”²⁸ (Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság), alul „ASRR d. W. - D.”²⁹ (Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság), jobboldalon „Proletarier aller Länder, vereinigt euch”³⁰, a baloldalon pedig „Proletarii vszeh sztran, szojegyinajtyesz!”³¹ felirattal.

82. cikk. A Volgai Német Autonóm Szovjet Szövetségi Köztársaság állami zászlaja vörös vagy bíbor színű szövetből van, amelynek bal sarka az egész terület harmadában arany szegélyű, a felirat arany színű betűvel „ASRR d. W. - D. ” és „ASSR NP”, a zászló maradék részén, ferdén szembe, arany betűkkel „RSFSR”.

²⁸ „Rosszjizskaja Szocialiszticeszkaja Federatyivnaja Szovjetszkaja Reszpublika”

²⁹ „Autonomen Sozialistischen Räterepublik der Wolgadeutschen”

³⁰ Világ proletárjai, egyesüljetek!

³¹ ua.

8. dokumentum

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének rendelete (1941. augusztus 28.)³²

„A volgai körzetekben lakó német lakosság áttelepítéséről”

A katonai hivatalok pontos értesülései szerint a volgai körzetek német lakossága között több ezer felforgató és kém található azzal a feladattal, hogy a nevezett területen egy Németországból kiadott jelre nyugtalan-ságot váltson ki. A felforgatók és kémek ilyen nagy mértékű jelenlétéről a terület német lakosságából senki sem értesítette a szovjetek hivatalait. Ezek szerint a volgai körzetek német lakossága eltitkolja, hogy soraiba a szovjet nép és hatalom ellenségei férkőztek be.

Azzal az eshetőséggel számolva, hogy Németország utasítására a német felforgatók és kémek a Volgai Német Köztársaságban és a határos körzetekben diverzáns cselekményeket hajtanak végre és vérontásra kerülhet sor, a szovjetkormány arra kényszerül, hogy a háborús törvényekkel összhangban büntetőintézkedéseket fogantosszon az egész volgai németiség ellen.

Ezen nemkívánatos jelenségek megelőzése céljából és hogy a vérontást elkerüljük, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsának Elnöksége szükségesnek találta a volgai német lakosság egészét más kerületekbe telepíteni. Az áttelepítendő lakosságnak földet kell kijelölni és állami segítséget kell nyújtani az új kerületekben való berendezkedéshez. Az áttelepítés céljára a novoszibirszki és omszki terület, az Altáj-vidék, Kazahsztán és más szomszédos, szántóföldben gazdag körzetek rendeltetnek.

³² Megjelent: „Nachrichten”, 204. sz., Engels, 1941. augusztus 30.

A fentiekkel összhangban javasoltuk az Állami Honvédelmi Bizottságnak³³, hogy a teljes volgai németiség áttelepítését azonnal hajtsa végre és az áttelepülő német lakosságnak az új körzetekben földet biztosítson.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke:

M. Kalinyin

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének titkára:

A. Gorkin

9. dokumentum

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének rendelete (1964. augusztus 29.)³⁴

„A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének 1941. augusztus 28-án 'A volgai körzetekben lakó német lakosság áttelepítéséről' hozott rendeletét illető változtatásokról ”

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa Elnökségének 1941. augusztus 28-i „A volgai körzetekben lakó német lakosság áttelepítéséről” hozott rendelete azzal a váddal illette a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége német nemzetiségű polgárainak nagy csoportját, hogy aktív segítséget és támogatást nyújtottak a fasiszta német rablóknak.

³³ Mint legfelső állami irányító szerv 1941. VI. 30-tól 1945. IX. 4-ig funkcionált.

³⁴ Megjelent: Neues Leben, 1965. január 20.

Az élet megmutatta, hogy ezek a gyanúsítgatások minden alapot nélkülöztek és a Sztálin személye körüli kultusz légkörében az önkény kifejeződései voltak. A valóságban a nagy honvédő háború éveiben a német lakosság túlnyomó többsége a szovjet népet munkájával támogatva hozzájárult a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége győzelméhez a fasiszta Németország fölött, és a háború utáni években aktívan részt vett a kommunizmus építésében.

Az elmúlt években a kommunista párt és a szovjet állam segítségének köszönhetően a német lakosság gyökeret eresztett új lakóhelyén és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége polgárainak valamennyi jogát élvezzi. A német nemzetiségű szovjet polgárok lelkiismeretesen dolgoznak az üzemekben, szovhozokban, kolhozokban, hivatalokban, aktívan részt vesznek a társadalmi és politikai életben. Sokan közülük a Legfelsőbb Tanács vagy az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság, az Ukrán, a Kazah, az Üzbég, a Kirgiz, illetve más tagköztársaságok helyi szovjetjeinek képviselői, vezető állásokat töltenek be az iparban, a mezőgazdaságban, a szovjetek apparátusában és a pártban. Munkájuk eredményességéért német nemzetiségű polgárok ezreit tüntették ki a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége rendjeivel és jelvényeivel, illetve a szövetségi köztársaságok megtisztelő címeivel. Számos terület, régió és köztársaság német lakosú körzetében van német nyelvű közép- és felsőfokú oktatás, illetve az iskolás korú gyermekek számára szervezett német nyelvtanulás. Ezekben a területeken rendszeresen sugároznak német nyelvű rádióadásokat, adnak ki újságokat és rendeznek más kulturális rendezvényeket.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége a következő döntést hozza:

1. Érvényteleníti a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének a „Volgai német kerületekben lakó német lakosság áttelepítéséről” 1941. augusztus 28-án (a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége ülésének jegyzőkönyve, 1942. 9. sz., 256. cikk.) hozott rendeletének azon részét, amely a volgai német lakosságot érintő alaptalan gyanúsítgatásokat tartalmazza.

2. Figyelembe véve, hogy német lakosság új lakóhelyén, az ország számos köztársaságának, régiójának és körzetének területén gyökeret eresztett, miközben korábbi lakóhelyükre mások költöztek, a német lakosú körzetek további fejlődése érdekében azzal bízunk meg azon tagköztársaságok minisztertanácsait, amelyek területén német lakosság található, hogy a jövőben is nyújtsanak segítséget és támogatást a gazdasági és kulturális építésben, különös tekintettel a nemzeti sajátosságokra és érdekekre.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa
Elnökségének elnöke:

A. Mikojan

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége Legfelső Tanácsa
Elnökségének titkára:

M. Georgadze

Készült a JATE HÖK támogatásával.

A szövegszerkesztést a JATEPRINT,
a Bölcsészettudományi Kar Kiadványszerkesztősége végezte
WordPerfect 5.1 szövegszerkesztő programmal.

Készítette a JATEPress
6722 Szeged, Petőfi Sándor sugárút 30-34.
Felelős kiadó: Pándi Lajos
Felelős szerkesztő: Szőnyi Etelka
Méret: A/5, példányszám: 300, munkaszám: 2/95.

A Documenta Historica eddig megjelent számai:

1992

1. AZ 1887-ES FÖLDKÖZI-TENGERI EGYEZMÉNYEK. Fordította és sajtó alá rendezte: Nyemcsok Attila.
2. A TILSITI BÉKE (1807. JÚLIUS 7.) Fordította és sajtó alá rendezte: Szász Erzsébet
3. Talleyrand, Charles-Maurice: ÉRTEKEZÉS ANNAK ELŐNYEIRŐL, HOGY A JELEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ÚJ GYARMATOKAT SZEREZZÜNK. Fordította és sajtó alá rendezte: Szász Géza.
4. A SCHÖNBRUNNI BÉKE (1809. OKTÓBER 14.) Sajtó alá rendezte: Szász Erzsébet.
5. Edvard Beneš: ZÚZZÁTOK SZÉT AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGOT (A CSEH-SZLOVÁKOK ÁLDOZATÁNAK TÖRTÉNELMI BEMUTATÁSA). A szöveget kiadásra előkészítette: Gulyás László. (elfogyott)
6. KORAI ANGOLSZÁSZ TÖRVÉNYEK I. A KENTI TÖRVÉNYEK. Fordította és sajtó alá rendezte: Szántó Richárd.
7. AZ 1939-40-ES FINN-SZOVJET HÁBORÚ DOKUMENTUMAI. Fordította és sajtó alá rendezte: Engi Imre.
8. DOKUMENTUMOK AZ OROSZ-SZOVJET TÖREKVÉSEKRŐL A BOSZPORUSZS ADARDANELLÁK MEGSZERZÉSÉRE (KONSTANTINÁPOLY-EGYEZMÉNY, 1915; NÉMET-OROSZ TÁRGYALÁSOK, 1940). Fordította és sajtó alá rendezte: Boros Tamás.

1993

9. A BIRODALOM ÉS ÉSZTORSZÁG. A SZOVJET-ÉSZT SZERZŐDÉSEK MEGSZÜLETÉSÉNEK DOKUMENTUMAI (1939. SZEPTEMBER). Fordította és sajtó alá rendezte: Vandlík Krisztina.
10. EDWARD BALLIOL SKÓCIAI HADJÁRATA. RÉSZLETEK A LANERCOSTI KRÓNIKÁBÓL ÉS A BRIDLINGTONI KANONOK GESTÁJÁBÓL. Fordította és sajtó alá rendezte: Kiss Andrea.
11. AZ 1943. DECEMBERI BENEŠ-SZTÁLIN-MOLOTOV MEGBESZÉLÉSEK DOKUMENTUMAI. Fordította és sajtó alá rendezte: Gulyás László.
12. BÉKESZERZŐDÉS NAGY-BRITANNIA ÉS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KÖZÖTT (1783. SZEPTEMBER 3.). Fordította és sajtó alá rendezte: Kőkény Andrea.
13. ÚJ BÉCSI TUDÓSÍTÁSOK A KIVÁLÓ SCHWARZENBERG GRÓFNAK A TATAI, VESZPRÉMI ÉS PALOTAI ERŐDÖK ÉS MÁS HELYEK ELFOGLALÁSÁRÓL, A SZIGETI ERŐD ÖSSZEOMLÁSÁRÓL ÉS A TÖRÖKORSZÁGBAN NAPRÓL-NAPRA ERŐSÖDŐ HANYATLÁSRÓL (1599). Fordította és sajtó alá rendezte: Lévai Judit.
14. 1789. FRANCIAORSZÁGA A PANASZOK TÜKRÉBEN. Fordította és sajtó alá rendezte: Gyuricza Róbert.

1994

15. AZ 1594-ES BIRODALMI GYŰLÉS HATÁROZATAI A MAGYAR HÁBORÚT ILLETŐEN. Fordította és sajtó alá rendezte: Wölfinger Ildikó.
16. VOLGAI NÉMET DOKUMENTUMOK (1918-1941). Fordította és sajtó alá rendezte: Opauszki István.

A megjelent számok darabonként átlagosan 100 forintért (plusz postaköltség) a következő címen rendelhetők meg:

Pándi Lajos, JATE Új- és Legújabbkori Egyetemes Történeti Tanszék, 6722 Szeged, Egyetem u. 2.